

BIBLIOTEKA
TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO

W O K A N D A
Luksemburga i Strasburga
(Przegląd wybranych orzeczeń)

nr 5/2008

Warszawa, maj 2008

Opracowanie:
Przemysław Mikłaszewicz

„Wokanda Luksemburga i Strasburga” jest cyklicznym przeglądem wybranych orzeczeń Trybunału Sprawiedliwości i Sądu Pierwszej Instancji Wspólnot Europejskich oraz Europejskiego Trybunału Praw Człowieka. Celem opracowania jest dostarczenie informacji o najważniejszych rozstrzygnięciach trybunałów europejskich z podaniem adresów internetowych pełnych tekstów orzeczeń. Uwzględniono w szczególności sprawy, które dotyczą kwestii istotnych z punktu widzenia działalności Trybunału Konstytucyjnego.

OBJAŚNIENIE SKRÓTOWCÓW

EKPC – Konwencja („europejska”) o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności z 1950 r. (z późniejszymi protokołami uzupełniającymi)

ETPC – Europejski Trybunał Praw Człowieka (w Strasburgu)

ETS – Trybunał Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich (w Luksemburgu)

EWG – Europejska Wspólnota Gospodarcza (WE od wejścia w życie TUE)

SK – Sąd Konstytucyjny

TWE – Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską podpisany w Rzymie 25 marca 1957 r.

WE – Wspólnota Europejska (albo Wspólnoty Europejskie)

Luksemburg

<p>Wyrok ETS (wielka izba) 22 maja 2008 r. C-499/06 Nerkowska</p>
<p><i>Język postępowania:</i> polski <i>Postępowanie:</i> pytanie prejudycjalne (wykładnia) – Sąd Okręgowy w Koszalinie (Polska) <i>Rzecznik generalny:</i> Miguel Poiares Maduro (język opinii: francuski)</p>
<p>Słowa kluczowe:</p> <p>Renta inwalidzka dla cywilnych ofiar wojny lub represji – Wymóg posiadania miejsca zamieszkania na terytorium kraju – Artykuł 18 ust. 1 TWE (obywatelstwo Unii)</p>
<p>Główne tezy uzasadnienia:</p>
<ol style="list-style-type: none"> 1. Na obecnym etapie rozwoju prawa wspólnotowego świadczenie, którego celem jest zadośćuczynienie cywilnym ofiarom wojny lub represji uszczerbku psychicznego i fizycznego, należy do kompetencji państw członkowskich. Jednakże państwa członkowskie powinny realizować tę kompetencję z poszanowaniem prawa wspólnotowego, w szczególności postanowień traktatu dotyczących przyznanej wszystkim obywatelom Unii swobody przemieszczania się i przebywania na terytorium państw członkowskich. 2. Artykuł 18 ust. 1 TWE (obywatelstwo Unii) sprzeciwia się ustawodawstwu państwa członkowskiego, na podstawie którego państwo to odmawia, w sposób generalny i w każdych okolicznościach, wypłaty swym obywatelom świadczenia przyznanego cywilnym ofiarom wojny lub represji tylko z tego powodu, że nie mają oni przez cały okres wypłaty tego świadczenia miejsca zamieszkania na terytorium tego państwa, lecz na terytorium innego państwa członkowskiego.
<p>Linki:</p>
<p><u>Tekst wyroku:</u></p> <p>http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=pl&num=79919477C19060499&doc=T&ouvert=T&seance=ARRET (jęz. polski)</p> <p>http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=fr&num=79919477C19060499&doc=T&ouvert=T&seance=ARRET (jęz. francuski)</p>
<p><u>Opinia rzecznika generalnego:</u></p> <p>http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=pl&num=79919771C19060499&doc=T&ouvert=T&seance=CONCL (jęz. polski)</p> <p>http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=fr&num=79919771C19060499&doc=T&ouvert=T&seance=CONCL (jęz. francuski)</p>
<p><u>Komunikat prasowy:</u></p> <p>http://curia.europa.eu/pl/actu/communiqués/cp08/aff/cp080033pl.pdf (jęz. polski)</p>

Wyrok ETS
22 maja 2008 r.
C-162/07

Ampliscientifica i Amplifin

Język postępowania: włoski

Postępowanie: pytanie prejudycjalne (wykładnia) – Corte suprema di cassazione (Włochy)

Słowa kluczowe:

Szosta dyrektywa VAT – Podatnicy – Artykuł 4 ust. 4 akapit drugi – Spółki dominujące i spółki zależne – Wprowadzenie przez państwo członkowskie systemu jednego podatnika – Warunki – Skutki

Główne tezy uzasadnienia:

1. Artykuł 4 ust. 4 akapit drugi szóstej dyrektywy Rady 77/388/EWG z dnia 17 maja 1977 r. (szosta dyrektywa VAT) jest normą, której stosowanie przez państwo członkowskie zakłada uprzednią konsultację z komitetem doradczym ds. podatku od wartości dodanej oraz przyjęcie przepisów krajowych umożliwiających zaniechanie uznawania osób, w szczególności spółek, mających swe przedsiębiorstwo na terytorium kraju i prawnie niezależnych, lecz ściśle związanych ze sobą finansowo, ekonomicznie i organizacyjnie, za odrębnych podatników w zakresie podatku od wartości dodanej, aby zostały one uznane za jednego podatnika, któremu zostaje przyznany jeden indywidualny numer identyfikacji podatkowej dotyczący tego podatku i który w konsekwencji jest wyłącznie uprawniony do składania zgłoszeń w zakresie podatku od wartości dodanej. Do sądu krajowego należy zbadanie, czy przepisy krajowe spełniają te kryteria, z zastrzeżeniem, że w braku uprzedniej konsultacji z komitetem doradczym ds. podatku od wartości dodanej przepisy krajowe spełniające te kryteria stanowią transpozycję dokonaną z naruszeniem wymogów proceduralnych określonych w art. 4 ust. 4 akapit drugi szóstej dyrektywy 77/388.
2. Zasada neutralności podatkowej nie sprzeciwia się przepisowi krajowemu, który ogranicza się do odmiennego traktowania podatników zamierzających wybrać mechanizm uproszczonych zgłoszeń i zapłaty podatku od wartości dodanej, w zależności od tego, czy podmiot dominujący lub spółka dominująca posiada ponad 50% akcji lub udziałów podmiotów podporządkowanych najpóźniej od początku roku kalendarzowego poprzedzającego rok zgłoszenia, bądź przeciwnie, spełnia te warunki jedynie po tej dacie. Do sądu krajowego należy zbadanie, czy przepis krajowy ustanawia taki mechanizm. Ponadto ani zakaz nadużywania prawa, ani zasada proporcjonalności nie sprzeciwiają się opisanemu przepisowi krajowemu.

Linki:

Tekst wyroku:

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=pl&num=79919477C19070162&doc=T&ouvert=T&seance=ARRET>

(jęz. polski)

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=fr&num=79919477C19070162&doc=T&ouvert=T&seance=ARRET>

(jęz. francuski)

Wyrok ETS
22 maja 2008 r.
C-462/06

Glaxosmithkline i Laboratoires Glaxosmithkline

Język postępowania: niemiecki
Postępowanie: pytanie prejudycjalne (wykładnia) – Cour de cassation (Francja)
Rzecznik generalny: Miguel Poiares Maduro (język opinii: francuski)

Słowa kluczowe:

Rozporządzenie (WE) nr 44/2001 z dnia 22 grudnia 2000 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych – Sekcja 5 rozdziału II – Jurysdykcja w sprawach dotyczących indywidualnych umów o pracę – Sekcja 2 tego rozdziału – Jurysdykcja szczególna – Artykuł 6 pkt 1 – Wielość pozwanych

Główne tezy uzasadnienia:

1. Zastosowanie art. 6 pkt 1 rozporządzenia 44/2001 w sprawach dotyczących umów o pracę pozwoliłoby na rozszerzenie na spory dotyczące tej materii możliwości wytaczania przed tym samym sądem powiązanych ze sobą powództw dotyczących wielu pozwanych. Tego rodzaju rozszerzenie, podobnie jak w przypadku rozszerzenia dokonanego bezpośrednio przez prawodawcę wspólnotowego w art. 20 ust. 2 rozporządzenia 44/2001 odnośnie powództw wzajemnych, byłoby zgodne z ogólnym celem w postaci zapewnienia prawidłowego funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości, co wiąże się z poszanowaniem zasady ekonomii procesowej. Z utrwalonej linii orzecznictwa ETS wynika jednak, że przepisy dotyczące kompetencji szczególnej należy interpretować w sposób ścisły, a wykładnia wykraczająca poza przypadki wyraźnie przewidziane w rozporządzeniu jest niedozwolona.
2. Przepis dotyczący kompetencji szczególnej przewidziany w art. 6 pkt. 1 rozporządzenia 44/2001 nie może mieć zastosowania w sporze wchodzącym w zakres sekcji 5 rozdziału II tego rozporządzenia, dotyczącej regulacji z zakresu jurysdykcji mających zastosowanie w sprawach indywidualnych umów o pracę.

Linki:

Tekst wyroku:

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=pl&num=79919477C19060462&doc=T&ouvert=T&seance=ARRET>

(jęz. polski)

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=fr&num=79919477C19060462&doc=T&ouvert=T&seance=ARRET>

(jęz. francuski)

Opinia rzecznika generalnego:

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=pl&num=79919882C19060462&doc=T&ouvert=T&seance=CONCL>

(jęz. polski)

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=fr&num=79919882C19060462&doc=T&ouvert=T&seance=CONCL>

(jęz. francuski)

4

Wyrok ETS
15 maja 2008 r.
C-276/07
Delay

Język postępowania: włoski
Postępowanie: pytanie prejudycjalne (wykładnia) – Corte d'appello di Firenze (Włochy)

Słowa kluczowe:

Swobodny przepływ pracowników – Dyskryminacja ze względu na przynależność państwową – Kategoria „lektorów z wymiany” – Byli lektorzy języka obcego – Uznanie praw nabytych

Główne tezy uzasadnienia:

Artykuł 39 ust. 2 TWE (zakaz dyskryminacji pracowników ze względu na narodowość) sprzeciwia się temu, by – w związku z zastępowaniem umowy o pracę na czas określony w charakterze lektora z wymiany umową o pracę na czas nieokreślony w charakterze współpracownika lingwistycznego – możliwa była odmowa uznania praw nabytych od dnia pierwszego zatrudnienia ze skutkami w zakresie wynagrodzenia, stażu pracy i opłacania przez pracodawcę składek na zabezpieczenie społeczne, jeżeli pracownikowi krajowemu znajdującemu się w porównywalnej sytuacji takie uznanie by przysługiwało. Do sądu krajowego należy ustalenie, czy taki przypadek ma miejsce w sprawie.

Linki:

Tekst wyroku:

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=pl&num=79919484C19070276&doc=T&ouvert=T&seance=ARRET>

(jęz. polski)

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=fr&num=79919484C19070276&doc=T&ouvert=T&seance=ARRET>

(jęz. francuski)

5

Wyrok ETS
15 maja 2008 r.
C-147/06 i C-148/06
SECAP

Język postępowania: włoski
Postępowanie: pytanie prejudycjalne (wykładnia) – Consiglio di Stato (Włochy)
Rzecznik generalny: Dámaso Ruiz-Jarabo Colomer (język opinii: hiszpański)

Słowa kluczowe:

Zamówienia publiczne na roboty budowlane – Udzielanie zamówień – Oferty nienormalnie niskie – Tryby postępowania wykluczającego – Zamówienia na roboty budowlane, które nie osiągają progu przewidzianego w dyrektywach 93/37/EWG i

Główne tezy uzasadnienia:

Podstawowe zasady TWE w dziedzinie swobody przedsiębiorczości i swobodnego przepływu usług oraz ogólna zasada niedyskryminacji sprzeciwiają się przepisom krajowym, które w zakresie zamówień o wartości niższej od progu określonego w art. 6 ust. 1 lit. a dyrektywy 93/37, stanowiących niewątpliwą przedmiot zainteresowania o charakterze transgranicznym, nakładają na instytucje zamawiające bezwzględny obowiązek automatycznego wykluczenia ofert uznanych zgodnie z przewidzianym w tych przepisach kryterium matematycznym za nienormalnie niskie w stosunku do świadczenia, w przypadku gdy liczba ważnych ofert jest wyższa niż pięć, nie pozostawiając tym instytucjom zamawiającym jakiegokolwiek możliwości weryfikacji elementów składowych tych ofert poprzez zwrócenie się do danych oferentów o podanie szczegółów dotyczących tych elementów. Automatyczne wykluczenie niektórych ofert ze względu na ich nienormalnie niski charakter może się jednak okazać dopuszczalne, gdy jest to uzasadnione nadzwyczaj dużą ilością ofert, a więc w sytuacji, w której instytucja zamawiająca musiałaby przeprowadzić kontrydiktoryjne postępowania sprawdzające tak dużej ilości ofert, że przekraczałoby to możliwości administracyjne tej instytucji zamawiającej lub zagroziłoby realizacji projektu ze względu na opóźnienie spowodowane tymi postępowaniami. W takich okolicznościach dopuszczalne byłoby ustalenie rozsądnego progu automatycznego wykluczenia ofert nienormalnie niskich.

Linki:

Tekst wyroku:

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=pl&num=79919484C19060147&doc=T&ouvert=T&seance=ARRET>

(jęz. polski)

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=fr&num=79919484C19060147&doc=T&ouvert=T&seance=ARRET>

(jęz. francuski)

Opinia rzecznika generalnego:

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=pl&num=79928872C19060147&doc=T&ouvert=T&seance=CONCL>

(jęz. polski)

Strasburg

1

Wyrok ETPC
27 maja 2008 r.
sygn. 35686/02
Ünel przeciwko Turcji

Sentencja (jednomyślnie):

Brak naruszenia art. 6 ust. 1 EKPC (prawo do rzetelnego procesu sądowego) w zakresie zarzutu dokonania prowokacji policyjnej
Naruszenie art. 6 ust. 1 i ust. 3 lit. d w zakresie pogwałcenia zasady kontradyktoryjności rozprawy przed sądem oraz równości broni
Zasądzone zadośćuczynienie (art. 41 EKPC): 5.000 EUR

Główne tezy uzasadnienia:

1. Skarżący został zatrzymany w ramach akcji zwalczania korupcji i nadużyć władzy, na skutek zawiadomienia przez osobę trzecią o popełnieniu przestępstwa. Składający zawiadomienie poinformował organy ścigania o wręczeniu skarżącemu korzyści majątkowej; został on następnie uznany winnym czynnego łapownictwa. W tych okolicznościach nie można uznać, że składający zawiadomienie dokonał niedozwolonej w świetle EKPC prowokacji. Trybunał nie może też stwierdzić, że działania policjantów nosiły znamiona niedozwolonej prowokacji. W ramach postępowania karnego skarżący nie twierdził, że policja podżegała go do popełnienia przestępstwa.
2. Dowody w sprawie karnej powinny być przedstawione oskarżonemu podczas publicznej rozprawy, w ramach kontradyktoryjnego postępowania. Wykorzystanie dowodów uzyskanych w postępowaniu przygotowawczym samo z siebie nie stoi w sprzeczności z art. 6 ust. 1 i ust. 3 lit. d EKPC pod warunkiem poszanowania prawa oskarżonego do obrony. Zasadniczo konieczne jest stworzenie oskarżonemu odpowiedniej i dostatecznej możliwości kontestowania obciążających go zeznań i przesłuchania ich autorów w momencie składania zeznań lub w późniejszym czasie.

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=70430&sessionId=12481870&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. francuski)

2

Wyrok ETPC
27 maja 2008 r.
sygn. 70573/01
Pisacante i inni przeciwko Włochom

Sentencja (jednomyślnie):

Naruszenie art. 1 Protokołu nr 1 do EKPC (ochrona własności)
Naruszenie art. 6 ust. 1 EKPC (prawo do rzetelnego procesu sądowego) w związku z

retroaktywnym zastosowaniem ustawy
Naruszenie art. 6 ust. 1 EKPC (prawo do rzetelnego procesu sądowego) w związku z
przewlekłością postępowania
Zasądzone odszkodowanie (art. 41 EKPC): łącznie 1.000.000 EUR (szkoda majątkowa),
dla każdej ze skarżących 12.000 EUR (szkoda niemajątkowa)

Główne tezy uzasadnienia:

Zasada demokratycznego państwa prawnego (rządów prawa) oraz gwarancja rzetelnego procesu sądowego (wynikające z art. 6 ust. 1 EKPC) sprzeciwiają się, w braku bezwzględnych wymogów interesu publicznego (*d'impérieux motifs d'intérêt général*), ingerencji władzy ustawodawczej w wymiar sprawiedliwości w celu wpływu na rozstrzygnięcie sporu przez sąd. Rząd nie wykazał istnienia bezwzględnego interesu publicznego mogącego uzasadniać retroaktywne działanie ustawy w odniesieniu do praw o charakterze cywilnym ukształtowanych przez przepisy obowiązujące w momencie zdarzenia. Doszło do naruszenia art. 6 ust. 1 EKPC.

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewhbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=70434&sessionId=12481870&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. francuski)

3

Wyrok ETPC (wielka izba)

27 maja 2008 r.

sygn. 26565/05

N. przeciwko Zjednoczonemu Królestwu

Sentencja (14 głosami przeciwko 3):

W razie deportacji skarżącej do Ugandy nie dojdzie do naruszenia art. 3 EKPC
(zakaz tortur)

Zbędność osobnego badania zarzutu naruszenia art. 8 EKPC (prawo do poszanowania
życia prywatnego)

Główne tezy uzasadnienia:

1. Cudzoziemcy podlegający wydaleniowi co do zasady nie mogą rościć sobie prawa do pozostania na terytorium państwa-strony EKPC w celu dalszego korzystania z opieki medycznej lub społecznej albo innych form pomocy i usług świadczonych przez to państwo. Sam fakt, że sytuacja cudzoziemca, w tym jego spodziewana długość życia, uległaby w istotnym stopniu pogorszeniu, nie wystarcza do uznania naruszenia art. 3 EKPC (zakaz tortur). Decyzja o deportacji cudzoziemca cierpiącego na poważne schorzenie psychiczne lub fizyczne do kraju, w którym możliwości leczenia takiego schorzenia są bardziej ograniczone niż w państwie-stronie EKPC, może rodzić wątpliwości na gruncie art. 3 EKPC, ale tylko w bardzo wyjątkowych sytuacjach, gdy względy humanitarne przemawiające przeciwko deportacji są nie do odparcia.
2. Choć wiele praw gwarantowanych w EKPC rodzi konsekwencje o charakterze społecznym i ekonomicznym, Konwencja jest zasadniczo nakierowana na ochronę

praw o charakterze cywilnym i politycznym.

3. Deportacja skarżącej chorej na AIDS do Ugandy negatywnie wpłynie na jej życie, w tym na spodziewaną długość życia. Stan zdrowia skarżącej nie jest jednak krytyczny. Tempo pogarszania się jej stanu zdrowia i zakres dostępu skarżącej do opieki medycznej oraz wsparcia, w tym ze strony jej krewnych, pozostaje w pewnym stopniu przedmiotem spekulacji, w szczególności z uwagi na stale zmieniającą się na świecie sytuację w kwestii leczenia HIV i AIDS. W razie deportacji skarżącej do Ugandy nie dojdzie do naruszenia art. 3 EKPC.

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=70421&sessionId=12481870&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. angielski)

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=70422&sessionId=12481870&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. francuski)

4

Wyrok ETPC

27 maja 2008 r.

sygn. 38978/03

Sarukhanyan przeciwko Armenii

Sentencja (jednomyślnie):

Naruszenie art. 3 Protokołu nr 1 do EKPC (prawo do wolnych wyborów)

Zasądzone zadośćuczynienie (art. 41 EKPC): 3.000 EUR

Główne tezy uzasadnienia:

1. Artykuł 3 Protokołu nr 1 do EKPC gwarantuje prawo podmiotowe do głosowania i kandydowania w wyborach. Prawo do kandydowania w wyborach byłoby iluzoryczne, gdyby dana osoba mogła zostać w każdej chwili arbitralnie pozbawiona tego prawa. Choć państwa dysponują szerokim marginesem swobody w ustalaniu wymogów w zakresie biernego prawa wyborczego, ustalenie że dany kandydat nie spełnia tych wymogów musi być dokonane zgodnie z procedurami zawierającymi dostateczne gwarancje ochrony przed arbitralnością.
2. Wymóg przedstawienia przez kandydata w wyborach informacji o stanie majątkowym ma za zadanie umożliwić wyborcom podjęcie decyzji w oparciu o wiedzę o majątku kandydata. Wprowadzenie takiego wymogu nie jest zatem arbitralne ani nierozsądne. Wymaganie aby kandydaci w wyborach parlamentarnych przedstawili prawdziwą informację o swoim stanie majątkowym jest uzasadnionym celem w ramach art. 3 Protokołu nr 1 do EKPC.
3. Dla oceny dopuszczalności ograniczenia art. 3 Protokołu nr 1 do EKPC istotne znaczenie ma zachowanie proporcjonalności między środkami zastosowanymi przez władze krajowe a uzasadnionym celem realizowanym przez te władze. Informacja dostarczona przez skarżącego kandydata w wyborach parlamentarnych była obiektywnie nieścisła. Nie można jednak uznać, że skarżący działał w złej wierze ponieważ miał podstawy by wierzyć w ścisłość podanych informacji, tym bardziej że

jego uchybienie było skutkiem wprowadzających w błąd przepisów i praktyk dotyczących prywatyzacji. Ponadto pomyłka dotyczyła małego udziału w nieruchomości o powierzchni ok. 65 m²; nie można rozsądnie twierdzić, że z informacją o tak mało znaczącej wadze mogło wiązać się realne ryzyko wprowadzenia elektoratu w błąd co do stanu majątkowego kandydata. Skreślenie skarżącego z listy kandydatów w wyborach parlamentarnych było nieproporcjonalne do zamierzonego celu. Doszło do naruszenia art. 3 Protokołu nr 1 do EKPC.

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=70425&sessionId=12481870&skin=hudoc-en&attachment=true>
(jęz. angielski)

5

Wyrok ETPC
27 maja 2008 r.
sygn. 25668/03
Sienkiewicz przeciwko Polsce

Sentencja (jednomyślnie):

Naruszenie art. 5 ust. 3 EKPC (czas stosowania tymczasowego aresztowania)
Naruszenie art. 6 ust. 1 EKPC (prawo do rzetelnego procesu sądowego – przewlekłość postępowania)

Łączny czas tymczasowego aresztowania będący przedmiotem oceny:
6 lat i około 5 miesięcy

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=70439&sessionId=12481870&skin=hudoc-en&attachment=true>
(jęz. francuski)

6

Wyrok ETPC
22 maja 2008 r.
sygn. 65755/01
Iliya Stefanov przeciwko Bułgarii

Sentencja (jednomyślnie):

- Naruszenie art. 8 EKPC (prawo do poszanowania życia prywatnego, mieszkania i korespondencji) w zakresie przeszukania biura skarżącego i zatrzymania jego rzeczy
- Naruszenie art. 13 EKPC (prawo do skutecznego środka odwoławczego) w zakresie przeszukania biura skarżącego i zatrzymania jego rzeczy

- Zasądzone zadośćuczynienie (art. 41 EKPC): 1.000 EUR

Główne tezy uzasadnienia:

1. Zgodnie z orzecznictwem ETPC przeszukanie kancelarii prawnej, w tym zgromadzonych tam danych w postaci elektronicznej, stanowi ingerencję w życie prywatne, mieszkanie i korespondencję prawnika (art. 8 EKPC).
2. Ani wnioski o wydanie nakazu przeszukania ani sądowy nakaz przeszukania nie określały które przedmioty i dokumenty miały być znalezione w kancelarii ani w jaki sposób miałyby one znaczenie dla toczącego się postępowania karnego. Zgodnie z orzecznictwem ETPC tego typu nakazy muszą być formułowane w taki sposób, aby utrzymywać ich skutki w rozsądnych ramach. Jest to tym bardziej istotne gdy przeszukaniu podlega kancelaria prawna, gdyż co do zasady znajdują się w niej materiały objęte tajemnicą zawodową. W sprawie sądowy nakaz przeszukania był sformułowany w nadmiernie szeroki sposób i tym samym nie mógł minimalizować ingerencji w prawa skarżącego gwarantowane w art. 8 EKPC oraz w tajemnicę adwokacką.
3. Policja zatrzymała komputer i dyski znajdujące się w kancelarii skarżącego. W późniejszym terminie ekspert przeszukiwał dane zawarte na dyskach poprzez słowa kluczowe, co w pewien sposób ograniczyło ingerencję. Działo się to jednak kilka dni po zatrzymaniu komputera i dysków; brak było zabezpieczeń gwarantujących, że w tym czasie dyski nie były badane ani kopiowane. W konsekwencji ETPC uznaje, że przeszukanie naruszyło tajemnicę adwokacką skarżącego w stopniu nieproporcjonalnym w okolicznościach sprawy.
4. Choć przeszukanie zostało dokonane w obecności dwóch świadków, byli to sąsiedzi skarżącego nieposiadający kwalifikacji prawniczych. Było zatem wysoce nieprawdopodobne by tacy świadkowie mogli zidentyfikować, niezależnie od ekipy dokonującej przeszukania, materiały objęte tajemnicą zawodową. W konsekwencji obecność wymienionych świadków w trakcie przeszukania nie stanowiła dostatecznej ochrony przed nadmierną ingerencją przez policję w tajemnicę zawodową skarżącego.
5. W sprawach, w których skarżący podnoszą, że samo istnienie przepisów upoważniających władzę do niejawnego inwigilacji stanowi ingerencję w ich prawa gwarantowane w art. 8 EKPC, Trybunał nie wymaga dowodu faktycznej inwigilacji. Jeśli jednak – jak w niniejszej sprawie – skarga jest oparta na zarzucie faktycznej inwigilacji, ETPC musi ustalić, że istnieje rozsądne prawdopodobieństwo, że takie środki zostały zastosowane.

Linki:

Tekst wyroku:

<http://emiskp.echr.coe.int//tkp197/viewhbkkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=70322&sessionId=12481870&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. angielski)

Wyrok ETPC
22 maja 2008 r.
sygn. 5182/02
Kirov przeciwko Bułgarii

Sentencja (jednomyślnie):

Naruszenie art. 8 EKPC (prawo do poszanowania życia prywatnego)
Naruszenie art. 13 EKPC (prawo do skutecznego środka odwoławczego) w związku z art. 8 EKPC (prawo do poszanowania życia prywatnego)
Naruszenie art. 6 ust. 1 EKPC (prawo do rzetelnego procesu sądowego)
Naruszenie art. 13 EKPC (prawo do skutecznego środka odwoławczego) w związku z art. 6 ust. 1 EKPC (prawo do rzetelnego procesu sądowego)

Główne tezy uzasadnienia:

1. Wymóg „zgodności z prawem” (z ustawą) ingerencji w prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego (art. 8 ust. 2 EKPC) odnosi się także do jakości prawa. Przepisy krajowe powinny być dostępne, przewidywalne i zgodne z zasadą rządów prawa. W kontekście stosowania przez władze publiczne niejawnnej inwigilacji prawo krajowe musi ustanawiać ochronę przed arbitralną ingerencją w korzystanie przez jednostkę z praw gwarantowanych w art. 8 EKPC. Ustawa krajowa musi posługiwać się pojęciami dostatecznie jasnymi, tak aby w odpowiedni sposób wskazać jednostkom w jakich okolicznościach i pod jakimi warunkami upoważnia władze publiczne do stosowania środków niejawnnych.
2. ETPC sformułował w swoim orzecznictwie gwarancje minimalne, którym musi odpowiadać ustawa krajowa upoważniająca władze do stosowania środków niejawnnej inwigilacji. Ustawa powinna określać charakter przestępstw, których podejrzenie popełnienia może być podstawą do niejawnnej inwigilacji; powinna precyzować kategorie osób, które mogą być poddane takim czynnościom; powinna ustanawiać ograniczenie czasowe stosowania inwigilacji; powinna przewidywać procedurę dla badania, posługiwania się i przechowywania zebranych danych; powinna określać warunki, w których zebrane dane mogą lub powinny być zniszczone. Ponadto ustawa powinna przewidywać kontrolę *a posteriori* zasadności stosowania niejawnnej inwigilacji, dokonywaną przez niezależny i bezstronny organ.
3. Zastrzeżenia wyrażone przez ETPC w wyroku z 28 czerwca 2007 r. w sprawie [*Stowarzyszenie integracji europejskiej i praw człowieka oraz Ekimdzhiev przeciwko Bułgarii*](#) (sygn. 62540/00) w odniesieniu do przepisów bułgarskich regulujących stosowanie niejawnnej inwigilacji są aktualne także w niniejszej sprawie. Brak było kontroli *a posteriori*, dokonywanej przez organ zewnętrzny wobec służb, stosowania niejawnnej inwigilacji. Skarżący nie mógł, gdy dowiedział się o stosowaniu wobec niego podsłuchu, uzyskać informacji o okolicznościach wydania zgody na podsłuch, czasie jego stosowania i rodzaju uzyskanych tą drogą danych. Tego typu informacje stanowią bowiem tajemnicę państwową, zaś archiwum sądu w Sofii, w których rzekomo znajdowała się zgoda na podsłuch, uległy zniszczeniu jeszcze przed końcem postępowania karnego przeciwko skarżącemu. Trybunał ponadto stwierdza brak jasnych i dostępnych regulacji w zakresie wykorzystania i przechowywania uzyskanych nagrań. W niniejszej sprawie zostały one zniszczone na podstawie niejawnnej wewnętrznej instrukcji Ministra Spraw Wewnętrznych, której nie znał ani

skarżący ani śledczy prowadzący postępowanie karne. W konsekwencji skarżący nie był objęty minimalnym poziomem ochrony przed arbitralnością władz publicznych. Ingerencja w jego życie prywatne nie była zatem zgodna z prawem w rozumieniu art. 8 ust. 2 EKPC. Stwierdzenie to zwalnia ETPC z konieczności badania czy ingerencja była konieczna w społeczeństwie demokratycznym do realizacji zamierzonych celów. Doszło do naruszenia art. 8 EKPC.

4. W sprawach dotyczących niejawnego inwigilacji środek odwoławczy, którego istnienia wymaga art. 13 EKPC, powinien być na tyle skuteczny, na ile to możliwe z uwagi na jego ograniczony zakres w przypadku stosowania niejawnego inwigilacji. Jednak o ile generalny mechanizm kontroli (*un mécanisme objectif de contrôle*) może być uznany za wystarczający tak długo jak zastosowane środki pozostają niejawne, o tyle w przypadku ujawnienia stosowania tych środków powinno nastąpić otwarcie możliwości zainicjowania przez jednostkę indywidualnych środków prawnych. Trybunał nie widzi w jaki sposób roszczenie odszkodowawcze przeciwko Skarbowi Państwa, umożliwiające uzyskanie odszkodowania za niesłuszne oskarżenie, mogłoby być skutecznym środkiem prawnym w sytuacji, gdy zarówno w świetle prawa, jak i w praktyce skarżący nie może uzyskać informacji o wydaniu sądowej zgody na zastosowanie podsłuchu oraz o przechowywaniu i niszczeniu nagrań, które to informacje stanowią tajemnicę państwową. Skarżący nie dysponował skutecznym środkiem odwoławczym w rozumieniu art. 13 EKPC.

Linki:

Tekst decyzji:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=70304&sessionId=12542579&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. francuski)

8

Wyrok ETPC

22 maja 2008 r.

sygn. 33977/06

Meïdanis przeciwko Grecji

Sentencja (jednomyślnie):

Naruszenie art. 1 Protokołu nr 1 do EKPC (ochrona własności)

Wyrok stanowi wystarczające zadośćuczynienie

Zasądzone odszkodowanie za szkodę majątkową (art. 41 EKPC): 6.572 EUR

Główne tezy uzasadnienia:

Szpital, który był dłużnikiem skarżącego, nie działał w ramach wykonywania władzy publicznej i powinien być traktowany jak pracodawca prywatny. Spór powstał na tle stosunku pracy, w ramach którego na szpitalu ciążyą te same obowiązki wobec pracowników, które obciążają innych pracodawców w sektorze prywatnym. Tymczasem powołując się na status osoby prawnej prawa publicznego szpital korzystał z oprocentowania odsetek za zwłokę prawie cztery razy mniejszego od oprocentowania stosowanego na zasadach ogólnych. Trybunał przyznaje, że osoby prawne prawa publicznego mogą, w ramach wykonywanych zadań, korzystać z przywilejów

umożliwiających skuteczne wykonywanie swoich zadań publicznoprawnych. Tym niemniej sama przynależność do struktur państwa nie uzasadnia we wszystkich okolicznościach korzystania z przywilejów państwowych. Korzystanie ze wspomnianych przywilejów musi być konieczne do prawidłowego wykonywania zadań publicznych. Interesu majątkowego osoby prawnej prawa publicznego nie można utożsamiać z interesem publicznym. Wspomniany interes majątkowy nie może uzasadniać naruszenia praw majątkowych wierzyciela osoby prawnej prawa publicznego. Doszło do naruszenia art. 1 Protokołu nr 1 do EKPC.

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=70336&sessionId=12542579&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. francuski)

9

Wyrok ETPC
22 maja 2008 r.
sygn. 17550/03

Alithia Publishing Company Ltd i Constantinides przeciwko Grecji

Sentencja (jednomyślnie):

Brak naruszenia art. 10 EKPC (swoboda wypowiedzi)

Główne tezy uzasadnienia:

1. W swoim orzecznictwie ETPC rozstrzygał czy zwolnić prasę z jej zwyczajowego obowiązku sprawdzania stwierdzeń co do faktów, które zniesławiają osoby prywatne. W tym zakresie ETPC brał pod uwagę różne czynniki, w szczególności charakter i stopień zniesławienia oraz to w jakiej mierze gazeta mogła rozsądnie uznawać swoje źródła za wiarygodne. Do oceny wymienionych czynników konieczne jest uwzględnienie innych elementów takich jak autorytet źródła, przeprowadzenie przez gazetę w rozsądnym zakresie badań (analiz, poszukiwań) przed publikacją, przedstawienie zdarzeń w rozsądnie wyważony sposób, oraz umożliwienie obrony osobom, które zostały zniesławione.
2. Stosowany w orzecznictwie sądów cypryjskich w odniesieniu do prasy wymóg działania w dobrej wierze w celu przedstawienia ścisłej i wiarygodnej informacji jest elementem ochrony swobody wypowiedzi gwarantowanej w art. 10 EKPC. Wymóg ten dotyczy także publikacji o sprawach mających publiczne znaczenie, nawet jeśli dotyczą one zachowania wysokich urzędników państwowych w zakresie pełnionych przez nich funkcji.
3. Zgodnie z prawem cypryjskim w sytuacji, gdy szczególne względy przemawiają za publikacją danej wypowiedzi (tzw. przywilej), na powódzie w postępowaniu cywilnym o zniesławienie spoczywa ciężar dowodu, że zawarte w wypowiedzi stwierdzenia co do faktów są nieprawdziwe lub że zostały opublikowane w celu zranienia go w stopniu znacznie wyższym niż to konieczne. Jest to zgodne z orzecznictwem ETPC dotyczącym okoliczności w których pozwany w sprawie o zniesławienie może być zwolniony ze zwyczajowego obowiązku sprawdzenia prawdziwości stwierdzeń, które

zniesławiają. Trybunał nie może jednak zgodzić się na to, by pozwany w sprawie o zniesławienie, który działał w złych zamiarach i któremu z tego powodu nie udało się wykazać, że wypowiedź jest objęta przywilejem prawnym, był zwolniony z obowiązku wykazania ścisłości swoich twierdzeń. W takiej sytuacji wymóg wykazania przez skarżących (pозwanych w procesie cywilnym), że ich wypowiedzi prasowe były zasadniczo prawdziwe na granicy prawdopodobieństwa, stanowił uzasadnione ograniczenie swobody wypowiedzi zgodnie z art. 10 ust. 2 EKPC w celu ochrony reputacji osoby, której publikacje dotyczyły.

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=70328&sessionId=12648896&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. angielski)

10

Wyrok ETPC
22 maja 2008 r.
sygn. 15197/02
Petrov przeciwko Bułgarii

Sentencja (jednomyślnie):

Naruszenie art. 6 ust. 1 EKPC (prawo do rzetelnego procesu sądowego)
Naruszenie art. 8 EKPC (prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego)
Naruszenie art. 14 (zakaz dyskryminacji) w związku z art. 8 EKPC (prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego)
Naruszenie art. 13 EKPC (prawo do skutecznego środka odwoławczego) w zakresie braku środków prawnych w odniesieniu do przewlekłości postępowania karnego
Brak naruszenia 13 EKPC (prawo do skutecznego środka odwoławczego) w zakresie kontroli korespondencji skarżącego
Zasądzone zadośćuczynienie (art. 41 EKPC): 4.000 EUR

Główne tezy uzasadnienia:

1. Para, która żyła ze sobą wiele lat, stanowi „rodzinę” dla celów art. 8 ust. 1 EKPC (prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego) i może oczekiwać ochrony tego prawa bez względu na to, że związek istnieje poza węzłem małżeńskim. Z uwagi na to, że osoba, z którą skarżący pozbawiony wolności chciał utrzymywać kontakty telefoniczne, była jego wieloletnią partnerką, z którą miał dziecko, zakaz kontaktów telefonicznych godził w jego prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego gwarantowane w art. 8 EKPC. Zakaz godził ponadto w prawo skarżącego do poszanowania jego korespondencji w rozumieniu art. 8 ust. 1 EKPC. Zakaz dyskryminacji (art. 14 EKPC) znajduje zatem zastosowanie.
2. Trybunał nie dostrzega żadnej różnicy między osadzonymi, którzy chcą rozmawiać przez telefon ze swoimi małżonkami, a osadzonymi, którzy pragną prowadzić takie rozmowy z partnerami, z którymi nie pozostają w związku małżeńskim, a z którymi stworzyli życie rodzinne. Obydwie sytuacje są zasadniczo podobne. Państwa-strony EKPC dysponują pewnym marginesem swobody co do odmiennego traktowania

małżonków i par niezwiązanych węzłem małżeńskim w zakresie m.in. opodatkowania, zabezpieczeń społecznych i polityki społecznej. Nie jest jednak zupełnie jasne dlaczego pary pozostające w związku małżeńskim i pary niepozostające w takim związku, które stworzyły życie rodzinne, powinny być całkowicie odmiennie traktowane w zakresie możliwości utrzymywania kontaktów telefonicznych w trakcie pozbawienia wolności. Doszło do naruszenia art. 14 (zakaz dyskryminacji) w związku z art. 8 EKPC (prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego).

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=70326&sessionId=12648896&skin=hudoc-en&attachment=true>
(jęz. angielski)

11

Wyrok ETPC
20 maja 2008 r.
sygn. 39586/03
Korzeb przeciwko Polsce

Sentencja (jednomyślnie):

Naruszenie art. 5 ust. 3 EKPC (czas stosowania tymczasowego aresztowania)
w odniesieniu do obydwu skarżących
Wyrok stanowi wystarczające zadośćuczynienie

Łączny czas tymczasowego aresztowania będący przedmiotem oceny:
6 miesięcy i 28 dni (pierwszy skarżący); 2 lata, 8 miesięcy i 14 dni (drugi skarżący)

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=70219&sessionId=12648896&skin=hudoc-en&attachment=true>
(jęz. angielski)

12

Wyrok ETPC
20 maja 2008 r.
sygn. 45217/06
Piotrowski przeciwko Polsce

Sentencja (jednomyślnie):

Naruszenie art. 5 ust. 3 EKPC (czas stosowania tymczasowego aresztowania)
Zasądzone zadośćuczynienie (art. 41 EKPC): 1.000 EUR

Łączny czas tymczasowego aresztowania będący przedmiotem oceny:
3 lata, 3 miesiące i 24 dni

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=70220&sessionId=12648896&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. angielski)

13

Wyrok ETPC
20 maja 2008 r.
sygn. 47944/06
Tomecki przeciwko Polsce

Sentencja (jednomyślnie):

Brak naruszenia art. 5 ust. 3 EKPC (czas stosowania tymczasowego aresztowania)

Łączny czas tymczasowego aresztowania będący przedmiotem oceny:
2 lata, 5 miesięcy i 21 dni

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=70221&sessionId=12648896&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. angielski)

14

Wyrok ETPC
20 maja 2008 r.
sygn. 16330/02
Gülmez przeciwko Turcji

Sentencja (jednomyślnie):

Naruszenie art. 6 ust. 1 EKPC (prawo do rzetelnego procesu sądowego)
Naruszenie art. 8 EKPC (prawo do poszanowania życia rodzinnego)
Zasądzone zadośćuczynienie (art. 41 EKPC): 1.000 EUR

Główne tezy uzasadnienia:

1. Więźniowie zasadniczo korzystają ze wszystkich praw i wolności zagwarantowanych w EKPC poza prawem do wolności w sytuacji, gdy zgodnie z prawem pozbawienie wolności podlega regulacji art. 5 EKPC (prawo do wolności i bezpieczeństwa osobistego). Przykładowo więźniowie korzystają z prawa do poszanowania życia rodzinnego i korespondencji.

2. Aby ocenić czy ograniczenia prawa skarżącego do poszanowania życia rodzinnego (art. 8 EKPC) było „przewidziane przez ustawę” ETPC musi poddać kontroli krajowe regulacje prawne pod kątem wymogów państwa prawnego. Wymóg „zgodności z prawem” (z ustawą) odnosi się do jakości prawa. Prawo krajowe musi zapewniać środki ochrony przed arbitralną ingerencją przez władze publiczne w prawa zagwarantowane w EKPC, w odniesieniu do których zasada rządów prawa nie pozwala na przekazanie nieskrępowanej władzy egzekutywie. Prawo krajowe musi zatem określać dostatecznie jasno zakres swobody decyzyjnej władzy wykonawczej i sposób korzystania z tej swobody. Przepisy krajowe powinny być na tyle precyzyjne, aby wskazywać jednostkom okoliczności i warunki w jakich władze publiczne są upoważnione do stosowania środków ingerujących w ich prawa. W niniejszej sprawie regulacje, na podstawie których ograniczono prawo skarżącego do widzeń (odwiedzin) w trakcie pozbawienia wolności, nie wskazywały w sposób precyzyjny zachowań podlegających karze oraz kar dyscyplinarnych, które mogą zostać nałożone za te zachowania. W ocenie ETPC pozostawiało to władzom szeroki margines oceny w stosowaniu sankcji dyscyplinarnych. Takie regulacje nie spełniają wymogów co do jakości prawa. W konsekwencji zbędne jest badanie czy ingerencja w prawo skarżącego realizowała uzasadniony cel i czy była konieczna w społeczeństwie demokratycznym. Doszło do naruszenia art. 8 EKPC.

Linki:

Tekst wyroku:

<http://emiskp.echr.coe.int//tkp197/viewhbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=70259&sessionId=12888016&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. angielski)

15

Wyrok ETPC
20 maja 2008 r.
sygn. 55470/00

Ferla przeciwko Polsce

Sentencja (jednomyślnie):

Naruszenie art. 8 EKPC (prawo do poszanowania życia rodzinnego)
Zasądzone zadośćuczynienie (art. 41 EKPC): 1.500 EUR

Główne tezy uzasadnienia:

1. Pozbawienie wolności niesie ze sobą ograniczenia życia prywatnego i rodzinnego. Tym niemniej prawo pozbawionego wolności do poszanowania życia rodzinnego wymaga, aby władze umożliwiły mu utrzymywanie kontaktów z najbliższą rodziną. Ograniczenie ilości wizyt rodzinnych, sprawowanie nadzoru nad tymi wizytami oraz poddanie pozbawionego wolności specjalnemu reżimowi więziennemu lub zastosowanie wobec niego szczególnych zasad odbywania wizyt, stanowi ingerencję w jego prawa gwarantowane w art. 8 EKPC. Tego typu środki nie naruszają same z siebie wymienionego przepisu. Muszą być jednak „przewidziane przez ustawę”, muszą stanowić realizację jednego z uzasadnionych celów wymienionych w art. 8 ust. 2 EKPC i być konieczne w społeczeństwie demokratycznym. Wymóg konieczności oznacza, dla celów art. 8 EKPC, że ingerencja powinna być podyktowana bezwzględną potrzebą społeczną (*pressing social need*) i powinna być proporcjonalna do realizowanych uzasadnionych

celów. Obowiązkiem skarżonego państwa jest wykazanie istnienia wspomnianej bezwzględnej potrzeby społecznej i uzasadnienie ingerencji.

2. Ograniczenie osobistego kontaktu skarżącego z rodziną w czasie, by był tymczasowo aresztowany, było oparte na art. 217 ustawy – Kodeks karny wykonawczy. Ingerencja była zatem „przewidziana przez ustawę”. Kontakty skarżącego z małżonką zostały ograniczone ze względu na to, że małżonka była świadkiem w postępowaniu karnym przeciwko skarżącemu. Ograniczenie było zatem podyktowane „ochroną porządku i zapobieganiem przestępstwom”, a więc uzasadnionym celem na gruncie art. 8 EKPC. Początkowo zastosowanie opisanego środka mogło być uznane za konieczne i rozsądne z uwagi na cele działań władz. Konieczne jest jednak zbadanie czy utrzymywanie ograniczenia było zgodne z art. 8 EKPC. Władze krajowe nie rozważyły zastosowania alternatywnych środków gwarantujących, że kontakty skarżącego z małżonką nie doprowadzą do matactwa lub w inny sposób nie zagrażą zbieraniu dowodów, przykładowo: poddania kontaktów nadzorowi sprawowanemu przez funkcjonariusza służb więziennych lub zastosowania innych ograniczeń co do charakteru, częstości i czasu trwania spotkań. W świetle okoliczności sprawy i z uwagi na czas i charakter ograniczeń kontaktów skarżącego z małżonką ETPC uznaje, że ograniczenia nie były konieczne w społeczeństwie demokratycznym w celu ochrony porządku i zapobiegania przestępstwom.

Linki:

Tekst wyroku:

<http://emiskp.echr.coe.int/tkp197/viewhbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=70225&sessionId=12888016&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. angielski)

16

Wyrok ETPC
20 maja 2008 r.
sygn. 33612/03

Ciğerhun Öner przeciwko Turcji

Sentencja (jednomyślnie):

Naruszenie art. 6 ust. 1 EKPC (prawo do rzetelnego procesu sądowego)
Zbędność osobnego badania zarzutu naruszenia art. 13 EKPC (prawo do skutecznego środka odwoławczego)
Zasądzone zadośćuczynienie (art. 41 EKPC): 7.500 EUR

Główne tezy uzasadnienia:

Zgodnie z prawem tureckim w kwestii przyznania pomocy prawnej, która zwalnia z kosztów sądowych, decyduje sąd orzekający o roszczeniu głównym. Rozstrzygnięcie w tej kwestii nie podlega zaskarżeniu i zapada w oparciu o akta sprawy, na podstawie dokumentów dostarczonych przez strony, przy czym sąd nie wysłuchuje zainteresowanych przed podjęciem decyzji. W okolicznościach sprawy oddalenie wniosku skarżącego o przyznanie pomocy prawnej pozbawiło go możliwości rozstrzygnięcia jego sprawy przez sąd. Doszło do naruszenia art. 6 ust. 1 EKPC (prawo do rzetelnego procesu sądowego).

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=70228&sessionId=12888016&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. francuski)

17

Wyrok ETPC
20 maja 2008 r.
sygn. 71844/01

Dilsiz i inni przeciwko Turcji

Sentencja (jednomyślnie):

Naruszenie art. 5 ust. 3 EKPC (prawo do sądowej kontroli pozbawienia wolności)
Zasądzone zadośćuczynienie (art. 41 EKPC): od 500 do 2.000 EUR dla poszczególnych skarżących

Główne tezy uzasadnienia:

W wyroku z 29 listopada 1988 r. w sprawie [*Brogan i inni przeciwko Zjednoczonemu Królestwu*](#) (sygn. 11209/84; 11234/84; 11266/84; 11386/85), który był następnie potwierdzany w późniejszych orzeczeniach, ETPC (pełny skład) orzekł, że aresztowanie przez okres 4 dni i 6 godzin bez postawienia pozbawionego wolności przed sądem wykracza poza ścisłe granice czasowe wynikające z art. 5 ust. 3 EKPC, nawet jeśli ma na celu ochronę całej społeczności przed terroryzmem. Aresztowanie skarżących w niniejszej sprawie, bez postawienia ich przed sądem, przez okres od 5 do 7 dni stanowiło naruszenie art. 5 ust. 3 EKPC.

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=70210&sessionId=12888016&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. francuski)

18

Wyrok ETPC
20 maja 2008 r.
sygn. 25379/02

Twizell przeciwko Zjednoczonemu Królestwu

Sentencja (jednomyślnie):

- Naruszenie art. 14 (zakaz dyskryminacji) w związku z art. 1 Protokołu nr 1 do EKPC (ochrona własności) w zakresie pozbawienia skarżącego prawa do świadczenia wdowiego
- Zbędność osobnego badania zarzutu naruszenia art. 14 (zakaz dyskryminacji) w związku z art. 8 (prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego) w zakresie pozbawienia skarżącego prawa do świadczenia wdowiego

- Zasądzone odszkodowanie za szkodę majątkową (art. 41 EKPC): 1.960 EUR

Główne tezy uzasadnienia:

Przy tworzeniu systemu świadczeń społecznych niekiedy konieczne jest wprowadzanie cezur, które dotyczą dużych grup ludzi i mogą do pewnego stopnia wydawać się arbitralne. Małżonka skarżącego zmarła tuż przed wejściem w życie ustawy reformującej system emerytalny z 1999 r. i z tego powodu skarżącemu nie przysługiwały świadczenia wdowie wprowadzone nową ustawą. Jest to jednak nieuchronna konsekwencja wprowadzenia nowego systemu ubezpieczeń zastępującego stary. Wybór cezur czasowej przy dokonywaniu reformy ubezpieczeń społecznych jest objęty szerokim marginesem swobody państwa. W niniejszej sprawie wspomniany wybór może być uznany za rozsądny i obiektywnie uzasadniony. W tym zakresie zarzuty skarżącego są oczywiście nieuzasadnione i podlegają oddaleniu na podstawie art. 35 ust. 3 i 4 EKPC.

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=70218&sessionId=12888016&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. angielski)

19

Wyrok ETPC

15 maja 2008 r.

sygn. 24021/03

Faltejsek przeciwko Czechom

Sentencja (jednomyślnie):

Naruszenie art. 6 ust. 1 EKPC (prawo do rzetelnego procesu sądowego)

Wyrok stanowi wystarczające zadośćuczynienie

Główne tezy uzasadnienia:

Rolą najwyższych instancji sądowych jest usuwanie rozbieżności w orzecznictwie, które są źródłem niepewności prawa godzącej w zaufanie opinii publicznej do systemu prawnego, oraz ustalanie wykładni, która powinna być stosowana. Czeski SK może uznawać, że nieprawidłowość w orzeczeniu sądu apelacyjnego, której dotyczyła sprawa, powinna być naprawiona przez sądy w postępowaniu o stwierdzenie nieważności orzeczenia. Tym niemniej do SK należy zapewnienie spójności i przewidywalności swojej własnej praktyki co do środków prawnych, jakie muszą być wykorzystane przed wniesieniem skargi konstytucyjnej. W okolicznościach sprawy wymaganie od skarżącego, by przed wniesieniem skargi do SK złożył wniosek o stwierdzenie nieważności orzeczenia, nałożyło na niego nieproporcjonalnie duży ciężar i stanowiło naruszenie właściwej równowagi między zapewnieniem respektowania proceduralnych wymogów składania skargi do SK a prawem skarżącego dostępu do SK. Wyjątkowo rygorystyczna wykładnia przez SK przepisów proceduralnych doprowadziła do odrzucenia skargi konstytucyjnej skarżącego bez badania jej pod względem formalnym i pozbawiła go dostępu do sądu. Doszło do naruszenia 6 ust. 1 EKPC (prawo do rzetelnego procesu sądowego).

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=70130&sessionId=1288016&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. francuski)

20

Wyrok ETPC
15 maja 2008 r.
sygn. 58364/00
Lück przeciwko Niemcom

Sentencja (jednomyślnie):

- Skarżący nie jest już ofiarą naruszenia art. 6 ust. 1 (prawo do rzetelnego procesu sądowego), art. 8 (prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego) i art. 14 (zakaz dyskryminacji) EKPC, za wyjątkiem zarzutu przewlekłości postępowania
- ETPC stwierdza złożenie przez rząd niemiecki jednostronnego oświadczenia o uznaniu naruszenia EKPC w zakresie przewlekłości postępowania

Główne tezy uzasadnienia:

Niemiecki SK uchylił niekorzystne dla skarżącego orzeczenia i odesłał sprawę do ponownego rozpoznania przez sądy rodzinne. Wyrok SK może zasadniczo być uznany za stosowne naprawienie naruszeń EKPC. W niniejszym przypadku odesłanie sprawy do sądów rodzinnych nie doprowadziło do odpowiednich skutków gdyż sądy te zawiesiły postępowanie w oczekiwaniu na wejście w życie nowych przepisów po zmianie prawa. Niemożność realizacji prawa do widzenia się z dzieckiem w oparciu o wyrok SK była konsekwencją trwania procesu legislacyjnego i tym samym nie podważała naprawczego charakteru wyroku SK. Skarżący nie może uzasadniać swojego statusu ofiary naruszenia EKPC tylko tym, że SK nie orzekł o wszystkich zarzutach podniesionych przez skarżącego. Decydując o zwrocie sprawy do ponownego rozpoznania SK co najmniej domyślnie uwzględnił pozostałe zarzuty skarżącego. Nie można przywiązywać decydującej wagi do braku wyraźnej odpowiedzi SK na wszystkie zarzuty skarżącego. Z orzecznictwa tego sądu wynika, że w przypadku uznania naruszenia jednego z konstytucyjnych praw podstawowych SK zasadniczo powstrzymuje się od dalszego badania skargi pod kątem innych wzorców konstytucyjnych.

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=70134&sessionId=12917341&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. francuski)

21

Wyrok ETPC
15 maja 2008 r.
sygn. 31283/04

Orr przeciwko Norwegii

Sentencja (4 głosami przeciwko 3):

Naruszenie art. 6 ust. 2 EKPC (domniemanie niewinności)
Zasądzone zadośćuczynienie (art. 41 EKPC): 10.000 EUR

Główne tezy uzasadnienia:

Uniewinnienie w postępowaniu karnym nie wyłącza wydania przez sąd krajowy orzeczenia, w oparciu o mniej rygorystyczny ciężar dowodu, o odszkodowaniu za szkodę spowodowaną tymi samymi zdarzeniami. Tym niemniej choć pojęcie „przemocy” mogło nie mieć charakteru wyłącznie karnego, posłużenie się nim w uzasadnieniu orzeczenia przez sąd krajowy w szczególnym kontekście nadawało mu znaczenie prawnokarne wykraczające poza granice prawa cywilnego. Doszło do naruszenia art. 6 ust. 2 EKPC (domniemanie niewinności).

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=70135&sessionId=12917341&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. angielski)